

R J E Š E N J E

po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti protiv Grada Zenice, Trg Bosne i Hercegovine 6., 72000 Zenica i Javnog preduzeća „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica

Sarajevo

veljača, 2018. godine

Broj: UP-05-26-3-030-21/17

Sarajevo, 28.02.2018. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka a) i c), članka 48. stavak (1) točka a) i c), a u svezi sa člankom 4. stavak (1) točka e) i člankom 10. stavak (2) točka d), Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), u postupku pokrenutom po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, broj: UP-05-26-3-030-2/17 od 30.11.2017. godine, protiv Grada Zenice, Trg Bosne i Hercegovine 6., 72000 Zenica, radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu članka 4. stavak (1) točka e) i Javnog preduzeća „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica, radi utvrđivanja postojanja zlorabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 20. (dvadesetj) sjednici održanoj dana 28.02.2018. godine, je donijelo

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da Grad Zenica, Trg Bosne i Hercegovine 6., 72000 Zenica, odredbama članka 14. stavak 3. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem i odredbama članka 65. stavak 6., članka 65. stavak 7. i članka 68. stavak 1. Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže („Službene novine Općine Zenica“ broj: 7/02 i 6/13) sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije u gradu Zenica, zaključivanjem takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi sa predmetom sporazuma, i isti predstavlja zabranjeni sporazum, iz odredbi članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji.
2. Smatraju se ništavim (ex lege) posebno odredbe članka 14. stavak 3. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem i odredbe članka 65. stavak 6. , članka 65. stavak 7. i članka 68. stavak 1. Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže („Službene novine Opštine Zenica“ broj: 7/02 i 6/13), sukladno odredbama članka 4. stavak (2) Zakona o konkurenciji.
3. Nalaže se Gradu Zenica, Trg Bosne i Hercegovine 6., 72000 Zenica da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka ovog Rješenja, uskladi odredbe članka 14. stavak 3. važeće Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem i odredbe članka 65. stavak 6. , članka 65. stavak 7. i članka 68. stavak 1. Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže („Službene novine Opštine Zenica“ broj: 7/02 i 6/13), sa Zakonom o konkurenciji, odnosno sa točkom 1. i 2. izreke ovog Rješenja, te da u ostavljenom roku dostave dokaze o izvršenju istih.
4. Izriče se novčana kazna Gradu Zenica, Trg Bosne i Hercegovine 6., 72000 Zenica, zbog kršenja odredbi članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji, utvrđenog u točki 1. ovog Rješenja, u visini od 80.727,30 KM (osamdesettisućasedamstotinadvadesetsedam i 30/100), u smislu članka 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, koju je dužna platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka ovog Rješenja.
5. Utvrđuje se da je Javno preduzeće „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica, zlorabilo vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije u gradu Zenica, posebno odredbama članka 4. stavak 1. i članka 7. stavak 1. Odluke o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018. godina broj: 16090/17 od 10.10.2017.

godine uvjetovanjem da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi nemaju sveze sa predmetom sporazuma, sukladno odredbama članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji.

6. Smatraju se ništavim (ex lege) posebno odredbe članka člana 4. stavak 1. i članka 7. stavak 1. Odluke o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018. godina broj: 16090/17 od 10.10.2017. godine sukladno odredbama članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji.

7. Nalaže se Javnom preduzeću „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica, da odmah, odnosno u roku od 60 (šezdeset) dana od dana primitka ovog Rješenja uskladi posebno odredbe članka 4. stavak 1. i članka 7. stavak 1. Odluke o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018. godina broj 16090/17 od 10.10.2017. godine, sa Zakonom o konkurenciji, odnosno sa točkom 5. i 6. ovog Rješenja, te da u ostavljenom roku dostavi dokaze o izvršenju istih.

8. Izriče se novčana kazna Javnom preduzeću „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica, zbog kršenja odredbi iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, utvrđene u točki 5. ovog Rješenja, u visini od 16.830,434 KM (šesnaestisućaoamstotinatrideset i 434/100 KM) sukladno odredbi članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od primitka ovog Rješenja.

9. Ukoliko Grad Zenica, Trg Bosne i Hercegovine 6., 72000 Zenica i Javno preduzeće „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica ne uplate izrečene novčane kazne iz točki 4. i 8. u ostavljenom roku, iste će se naplatiti prinudnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

10. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je, putem službene e-mail adrese, zaprimilo prigovor fizičke osobe u kome se ističe da gospodarski subjekt Javno preduzeće „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica (u daljnjem tekstu: JP Grijanje Zenica) zlouporabljuje svoj monopolistički položaj, odnosno da usluge koje pružaju cjenovno ne odgovaraju kvaliteti grijanja, kao i da JP Grijanje Zenica ne želi da dostavi Ugovor o korištenju usluga još od 2013. godine, te da je JP Grijanje Zenica odbilo da zaključi novi ugovor s obzirom da u jednom dijelu stana uopće nema radijatore te je traženo da se izvrši ponovno premjer stana i ugrade mjerni instrumenti koji će mjeriti potrošnju i određivati cijenu usluge koju plaća.

U cilju prikupljanja dodatnih podataka i informacija u svezi sa načinom isporuke i obračuna toplotne energije, Konkurencijsko vijeće se obratilo gospodarskom subjektu „JP Grijanje Zenica“ sa zahtjevom za dostavu mjerodavne dokumentacije i podataka (akt broj: 01-26-10-163-2/17 od od 29.06.2017. godine).

Gospodarski subjekt „JP Grijanje Zenica“ je podneskom broj: 01-26-10-163-3/17 dana 13.07.2017. godine, dostavio traženo pojašnjenje, pregled propisa koji reguliraju djelatnost proizvodnje i distribucije toplotne energije, odnosno kojima su regulirana prava i obveze korisnika usluge i prava i obveze JP Grijanje Zenica kao davatelja usluge, primjerke Ugovora zaključenih u 2016. godini, za sve vrste korisnika, prilikom čega se sadržaj istih razlikuje u ovisnosti od toga da li je korisnik fizička ili pravna osoba, te u ovisnosti od činjenice da li korisnik ima ili nema ugrađen individualni mjerač toplotne energije.

S obzirom, da se Odluka o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice u sezoni grijanja 2016/2017 (Odluka Nadzornog odbora gospodarskog subjekta JP

Grijanje Zenica broj: NO – 9116/16 od 30.06.2016. godine) primjenjuje u razdoblju od 01.07.2016 – 30.06.2017. godine, Konkurencijsko vijeće je aktom broj: 01-26-10-163-4/17 dana 09.10.2017. zatražilo od gospodarskog subjekta „JP Grijanje Zenica“, informaciju, da li je donesena Odluka za sezonu grijanja 2017/2018.

Gospodarski subjekt „JP Grijanje Zenica“ je podneskom broj: 01-26-10-163-4/17 dana 17.10.2017. godine, dostavio informaciju da je donesena Odluka o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice u sezoni grijanja 2017/2018 broj: 16090/17 od 10.10.2017. godine, kao i predmetnu Odluku.

Konkurencijsko vijeće je nakon provedenih preliminarnih aktivnosti prikupljanja podataka i dokumentacije, analizom prikupljene dokumentacije, uvidom u Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjete za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelododne mreže („Službene novine Opštine Zenica" broj:7/02 i 6/13) (u daljnjem tekstu Odluka i Uvjeti) koja je donesena od strane Općine Zenica, te analizom odredbi Odluke, kao i Odluke o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice u sezoni grijanja 2017/2018 broj: 16090/17 od 10.10.2017. godine donesenu od strane Nadzornog odbora gospodarskog subjekta JP Grijanje Zenica, došao do saznanja da postoji utemeljena sumnja, da se odredbama, koje se odnose na plaćanje (paušala) potrošača za stambene i poslovne prostore, sa ili bez ugrađenog mjerača toplotne energije i plaćanje paušala privremeno isključenih potrošača, značajno sprječava, ograničava i narušava tržišna konkurencija.

Na temelju analize prikupljene dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da postoji utemeljena sumnja o postojanju ograničavanja, sprječavanja i narušavanja tržišne konkurencije, u smislu članka 4. stavak (1) točke e) i članka 10. stavak (2) točke d) Zakona.

1. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti

Na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće je sukladno članku 32. stavak (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti broj: UP-05-26-3-030-2/17 od 30.11.2017. godine (u daljnjem tekstu: Zaključak), protiv protiv Grada Zenice (Zakonom o gradu Zenica „Službene novine FBiH“ br. 80/14, Općina Zenica, postala Grad Zenica), Trg Bosne i Hercegovine 6., Zenica, Bosna i Hercegovina radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu članka 4. stavak (1) točka e) i Javnog preduzeća „Grijanje“ d.o.o. Bilmišće 107, 72000 Zenica (u daljnjem tekstu: JP Grijanje Zenica), radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Sukladno članku 33. stavak (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je, dana 01.12.2017. godine dostavilo predmetni Zaključak na očitovanje te zatražilo mjerodavnu dokumentaciju potrebnu u postupku Gradu Zenica aktom broj: UP-05-26-3-030-6/17 i JP Grijanje Zenica aktom broj: UP-05-26-3-030-6/17.

Konkurencijsko vijeće je zaprimilo, dana 25.12.2017. godine podneskom broj: UP-05-26-3-030-10/17, zahtjev Grada Zenica, za produljenjem roka za izjašnjenje, odnosno dostavu odgovora na predmetni Zaključak, sukladno odredbama članka 33. stavak (4) Zakona o konkurenciji.

Također, JP Grijanje Zenica dostavio je zahtjev za produljenjem roka za dostavu očitovanja na predmetni Zaključak u skladu sa odredbama članka 33. stavak (4) Zakona o konkurenciji, dana 25.12.2017. godine podneskom broj: UP-05-26-3-030-9/17.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da postoje opravdani razlozi za usvajanje naprijed navedenih zahtjeva, te je Gradu Zenica i JP Grijanje Zenica, odobrilo produljenje roka za dostavu očitovanja na predmetni Zaključak (akt broj: UP-05-26-3-030-12/17 i akt broj: UP-05-26-3-030-13/17 od dana 26.12.2017. godine).

Traženu dokumentaciju, kao i odgovor na Zaključak, Grad Zenica je dostavio dana 11.01.2018. godine podneskom broj: UP-05-26-3-030-12/17 navodeći slijedeće:

- da je Vijeće općine Zenica na temelju odredaba čl.2.t.3., a u svezi sa člankom 4. Zakona o komunalnim djelatnostima ("Sl. list SR BiH", br. 20/90) i čl. 34. Statuta, Općine Zenica - prečišćen tekst ("Sl. novine Opštine Zenica", br. 3/98 i 6/99) donio Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem;
- da su sastavni dio te Odluke Uvjeti za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže. Odluka i Uvjeti objavljeni su u "Službenim novinama Općine Zenica" broj:7/02 i 6/13. Stupanjem na snagu predmetne Odluke i Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže prestala je da važi Odluka o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem ("Službene novine Opštine Zenica i Busovača", br. 5/85) i Uvjeti za isporuku toplotne energije iz vrelovodne mreže ("Službene novine Opštine Zenica i Busovača", br. 8/85);
- da djelatnost zagrijavanja stambenog i poslovnog prostora prema Zakonu o komunalnim djelatnostima SRBiH i Zakona o komunalnim djelatnostima ("Sl.novine Ze-do kantona", br. 17/08) predstavlja jednu od komunalnih djelatnosti čije normativno uređivanje je u nadležnosti Općine/Grada;
- da je u tom smislu Općina/Grad Zenica uredila uvjete izgradnje, rekonstrukcije i održavanja objekata daljinskog grijanja stambenog i poslovnog prostora grada Zenica, isporuku i korištenje toplotne energije kao i međusobne odnose subjekata u procesu zagrijavanja prostora daljinskim grijanjem;
- da djelatnost zagrijavanja stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem predstavlja komunalnu djelatnost od posebnog značaja za grad Zenicu;
- da cijena toplotne energije koja se iz sustava daljinskog grijanja Grada isporučuje građanima i drugim subjektima utvrđuje na osnovu kalkulacije cijene grijanja bazirane na ekonomskim i tehničkim parametrima za svaku sezonu grijanja;
- da suglasnost na cijenu toplotne energije daje Gradsko vijeće prilikom usvajanja Programa organiziranja sezone grijanja koji priprema JP Grijanje Zenica (Uprava i Nadzorni odbor preduzeća);
- da u procedurama donošenja i provođenja Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenica sa Uvjetima za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže Općina/Grad Zenica je u potpunosti postupao sukladno odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima ("Sl.list SR BiH", br. 20/90) i Zakona o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Ze- do kantona", br. 17/08), tj. u okviru svojih regulatornih ovlasti, a što podrazumijeva obezbjeđivanje pretpostavki za organiziranje i pružanje komunalnih usluga i komunalnih djelatnosti;
- da je Općina/Grad Zenica osnovao JP Grijanje Zenica kao distributera i isporučioaca toplotne energije za potrebe daljinskog grijanja stambenog i poslovnog prostora Grada Zenica što ne predstavlja zlouporabu vladajućeg položaja kako je to definirano odredbama članka 10. Zakona o konkurenciji ("Sl. glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09);
- da je odredbama čl. 14. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice regulisano privremeno i trajno odustajanje od preuzimanja toplotne energije (isključenje) i uvedena obveza plaćanja paušala u iznosu od 10% cijene grijanja na ime angažirane toplotne energije za grijanje stambenog prostora;
- da je odredbama čl. 65.-68. te Odluke utvrđen način kalkulacije cijene grijanja te da cijenu čini iznos od 10% paušala (fiksni trošak za angažovanu toplotnu energiju) i iznos od 90% za varijabilne troškove (cijena energenata, toplotne i električne energije, HP vode i dr.), što je detaljnije opisano u odgovoru JP "Grijanje" d.o.o. Zenica koji je prema citiranom Zaključku dostavljen Konkurencijskom vijeću.;
- da polazeći od naprijed iznesenog smatraju da ne postoje opravdani razlozi za sumnju o postojanju ograničavanja, sprječavanja i narušavanja tržišne konkurencije u smislu odredaba Zakona o konkurenciji, a s obzirom na činjenicu da Općina/Grad postupa sukladno svojim regulatornim ovlastima kod uređenja uvjeta isporuke toplotne energije za zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora Grada Zenica, te da Odluka o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenica sa Uvjetima za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže ravnopravno i pod istim uvjetima tretira sve subjekte - korisnike sustava daljinskog grijanja Grada Zenica;

- da ističu, da je ovdje riječ o tehnički jedino mogućem rješenju pružanja usluga daljinskog grijanja grada koje egzistira više od 50 godina;
- da postojanje obveze plaćanja paušala na ime angažirane toplotne energije za grijanje stambenog prostora u višespratnim stambenim objektima ima svoje tehničko uporište što je također objašnjeno u odgovoru JP "Grijanje" d.o.o. Zenica.

Traženu dokumentaciju, kao i odgovor na Zaključak, JP Grijanje Zenica je dostavio dana 26.12.2017. godine podneskom broj: UP-05-26-3-030-11/17 navodeći slijedeće:

- da je JP Grijanje Zenica osnovano Odlukom Općinskog vijeća o osnivanju Javnog preduzeća "Grijanje" broj 01-23-27/97 od 05.06.1997. godine, koja odluka je izmijenjena Odlukom Vijeća Opštine Zenica o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Javnog preduzeća "Grijanje" d.o.o. Zenica br. 01-17-22247/01 od 29.11.2001. godine;
- da je Odlukom o usklađivanju statusa JP Grijanje sa Zakonom o gospodarskim društvima i Zakonom o javnim poduzećima (Službene novine Općine Zenica broj 2/06) ovo javno poduzeće organizirano je kao društvo sa ograničenom odgovornošću i isto je kao takvo upisano u sudski registar kao Javno poduzeće za proizvodnju i distribuciju toplote "Grijanje" d.o.o. Zenica;
- da su organi upravljanja poduzećem, određeni Statutom JP Grijanje Zenica: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava, kao organi upravljanja, Odbor za reviziju i Odjel za internu kontrolu;
- da funkciju Skupštine preduzeća, kao najvišeg organa u preduzeću, vrši gradonačelnik Grada Zenica;
- da je osnovna djelatnost JP Grijanje Zenica distribucija toplotne energije od proizvođača ArcelorMittal d.o.o. Zenica do krajnjih potrošača, fizičkih i pravnih osoba, koja koriste toplotnu energiju za zagrijavanje stambenih i poslovnih prostora, te da je poduzeće dužno da obavlja registriranu djelatnost upisanu u sudski registar radi stjecanja dobiti i vršenja poslova od općeg interesa;
- da je člankom 2. stavak 1. Zakona o javnim poduzećima FBiH (Sl. Novine FBiH br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) propisano da su javna poduzeća, u smislu ovog zakona, pravne osobe upisane u sudski registar kao gospodarsko društvo koje obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa (energetika, komunikacije, komunalne djelatnosti, upravljanje javnim dobrima i druge djelatnosti od javnog društvenog interesa) ili pravna osoba definisano kao javno poduzeće posebnim propisom;
- da Zakon o komunalnim djelatnostima Zeničko-dobojske županije („Sl. Novine Ze-do kantona“ broj 17/2008) određuje, između ostalog, koje su to komunalne djelatnosti na području ove županije, način obavljanja i financiranja, te druga pitanja od značaja za uspješno obavljanje komunalnih djelatnosti;
- da je člankom 10. točka e. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije predviđeno da se cijena komunalnih usluga obrazuje prema kalkulativnim parametrima koje usvaja Općinsko vijeće (sada je to Gradsko Vijeće), a kojim se obezbjeđuje najmanje prosta reprodukcija u razdoblju od dvije godine. Također, točkom h. istog članka predviđeno je da davatelj komunalnih usluga mora kontinuirano da radi na podizanju razine komunalnih usluga i unapređenju komunalne djelatnosti;
- da je člankom 19. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije predviđeno između ostalog, da visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davatelj komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije, dok Općinsko vijeće određuje cijenu komunalnih usluga za potrošače domaćinstva u stambenim objektima i stanovima i potrošače pravne osobe u poslovnim objektima i prostorima. Ovim člankom zakona propisano je i šta sve treba da sadrži cijena komunalne usluge, od troškova tekućeg održavanja, do amortizacije;
- da na temelju članka 2. točka 3., a u svezi sa člankom 4. Zakona o komunalnim djelatnostima (Sl. list SR BiH br. 20/90) Vijeće Općine Zenica donijelo je Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjete za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže (Sl. Novine Općine Zenica broj 7/2002 i 6/2013);

- da je stupanjem na snagu Zakona o komunalnim djelatnostima Zeničko-dobojske županije (Sl. Novine Ze-do županije broj 17/2008) prestao je da važi Zakona o komunalnim djelatnostima (Sl. list SR BiH br. 20/90), koji je gotovo na isti način regulirao ovu oblast;
- da je člankom 21. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem (Sl. Novine Opštine Zenica broj 7/2002 i 6/2013) predviđeno da cijenu grijanja utvrđuje Upravni odbor (sada je to Nadzorni odbor) uz saulasnost Vijeća općine Zenica;
- da sukladno naprijed navedenim zakonskim ovlaštenjima Uprava JP Grijanje Zenica dana 29.06.2017.godine, sačinila Program organiziranja sezone grijanja 2017./2018. godine broj 10520/1/17, a Nadzorni odbor JP Grijanje Zenica je usvojio ovaj Program organizovanja sezone grijanja 2017./2018. godine svojom Odlukom broj 11483/17, na drugoj vanrednoj sjednici održanoj dana 14.07.2017. godine;
- da je na 13. sjednici Gradsko vijeće Zenica usvojilo ovaj Program organiziranja sezone grijanja 2017./2018. godine donošenjem Zaključka broj: 01-01-16441/17 od 28.09.2017. godine;
- da se Program organiziranja sezone grijanja 2017./2018. godine broj 10520/1/17 od 29.06.2017. godine sastoji od: uvodnog dijela sa posebnim osvrtom na iskustva iz ranijih sezona, programa organizovanja sezone (početak i trajanje), pripreme za početak i trajanje sezone, kalkulacije cijena grijanja za sezonu 2017./2018. godina, sanacije duga iz prethodnih godina i prijedloga mjera za povećanje stepena naplate duga;
- da na temelju Zaključka Gradskog vijeća Zenice broj: 01-01-16441/17 od 28.09.2017. godine Nadzorni odbor JP Grijanje Zenica donio je Odluku o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018. godina broj 16090/17, na svojoj sjednici održanoj dana 10.10.2017. godine, kojom odlukom je predviđena ista cijena kao i u Programu organiziranja sezone grijanja 2016./2017;
- da na temelju pomenutih odluka, JP Zenica fakturira svoje usluge fizičkim i pravnim osobama, te da su se ovakve odluke donosile i u ranijim godinama;
- da se iz ovoga može zaključiti da je JP Grijanje Zenica donosilo odluke o cijeni na temelju suglasnosti na cijenu date od strane Gradskog Vijeća Zenica, da je isto ispoštovalo procedure vezane za formiranje cijene za svaku grijnu sezonu i da se isto pridržavalo, kako Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-do županije, tako i Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže;
- da u svezi paušala bitno je napomenuti da, sukladno članku 65. i 68. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže ukupnu cijenu grijanja stambenog prostora za sezonu grijanja čini jedinična cijena KM/m² ili KM/MWh, a sastoji se iz paušala (10%) i cijene grijanja (90%);
- da je člankom 14. pomenute Odluke predviđeno da za vrijeme "privremenog" odustajanja od preuzimanja toplotne energije potrošač obvezan da plaća Distributeru, na ime angažirane toplotne energije, paušal u iznosu od 10% cijene grijanja, izuzev u slučaju više sile. To znači da paušal plaćaju i privremeno isključeni kao i priključeni potrošači sa/na mrežu daljinskog grijanja;
- da prilikom izrade Programa organizovanja sezone grijanja i Plana poslovanja za svaku godinu utvrđuju se ekonomski elementi obračuna koji se sastoje od plana prihoda i plana rashoda, pri čemu se primjenjuje načelo jednakosti prihoda i rashoda na način da utvrđena cijena komunalne usluge obezbijedi najmanje prostu reprodukciju, što je sukladno članku 10. stavak e) Zakona o komunalnim djelatnostima Zeničko-dobojske županije;
- da je po navedenom principu izrađen Program organiziranja sezone grijanja 2017./2018.godina i utvrđena kalkulacija cijene grijanja za sezonu 2017./2018.godinu, prema kojoj troškovi sezone grijanja (izravni troškovi+troškovi distribucije) planirani su u ukupnom iznosu od 14.063.007 KM;
- da u ukupnim troškovima sezone grijanja direktni (varijabilni) troškovi učestvuju sa cca 69% dok troškovi distribucije (fiksni troškovi) učestvuju sa cca 31%;

- da prilikom izrade Programa organizovanja sezone grijanja i Plana poslovanja, poduzeće prvo planira troškove sezone grijanja, čija je struktura prikazana u dostavljenoj tabeli, a koji su temelj za planiranje ukupnih prihoda;

- da se ukupni prihodi utvrđuju na temelju površine stambenog i poslovnog prostora koji se zagrijava i površine stambenog i poslovnog prostora koji su privremeno isključeni sa mreže daljinskog grijanja., te na temelju tih površina utvrđuje se jedinična cijena grijanja stambenog i poslovnog prostora, koja će omogućiti da planirani ukupni prihodi budu u istom nivou u kojem su planirani ukupni rashodi;

- da primjenjujući načelo jednakosti prihoda i rashoda, ukupni prihodi su planirani u iznosu od 14.063.007. KM;

- da strukturu ukupnih prihoda čine:

- Prihodi od stambenog prostora:

Ukupni prihodi od stambenog prostora planirani su u iznosu 10.162.221,66 KM, a njihova struktura je slijedeća:

a) Prihodi od stambenog prostora kod kojih se obračun vrši po površini (bez mjerača toplotne energije - kalorimetra) 9.499.745,15 KM

b) Prihodi od stambenog prostora kod kojih se obračun vrši putem mjerača toplotne energije - kalorimetra110.392,40 KM

c) Prihod od paušala stambenog prostora koji su privremeno isključeni, kao i od prostora kod kojih se obračun vrši putem mjerača toplotne energije – kalorimetra...550.084,11 KM.

- Prihodi od poslovnog prostora:

Ukupni prihodi od poslovnog prostora planirani su u iznosu 3.902.784,91 KM, a njihova struktura je slijedeća:

d) Prihodi od poslovnog prostora kod kojih se obračun vrši po površini (bez mjerača toplotne energije - kalorimetra) 1.542.070,73 KM

e) Prihodi od poslovnog prostora kod kojih se obračun vrši putem mjerača toplotne energije - kalorimetra 1.955.950,00 KM

f) Prihod od paušala poslovnog prostora koji su privremeno isključeni, kao i od prostora kod kojih se obračun vrši putem mjerača toplotne energije - kalorimetra 404.764,18 KM.

- da navedeni podaci ukazuju da prihodi od paušala predstavljaju dio ukupnih prihoda neophodnih za pokriće ukupnih rashoda;

- da su navedeni ukupni prihodi planirani na temelju površina stambenog i poslovnog prostora i jediničnih cijena koje su navedene u Programu organizovanja sezone grijanja 2017./2018.godine kojeg je usvojilo Gradsko vijeće svojim Zaključkom broj 01-01-16441/17 od 28.09.2017.godine i samim tim dalo suglasnost na jedinične cijene za isporučenu toplotnu energiju;

- da na temelju navedenog Zaključka, Nadzorni odbor je, na temelju članka 21. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem, donio Odluku o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018. godine broj 16090/17 od 10.10.2017.godine;

- da se u članku 2. stavak (1) Odluke o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018.godina navodi da cijena grijanja stambenih prostora u kojima nije ugrađen mjerač toplote iznosi 2,40 KM/m² mjesečno, a u stavku (4) se navodi da ukupnu cijenu grijanja stambenog prostora za sezonu grijanja 2017./2018.godina čini jedinična cijena KM/ m², a sastoji se od paušala (10%) i cijene grijanja (90 %);

- da ova odredba iz Odluke podrazumijeva da paušal od 10% nije nikakav dodatak na jediničnu cijenu od 2,40 KM/ m² već je isti sadržan u navedenoj cijeni i predstavlja dio ukupne cijene koju plaća potrošač;
- da prema tome, utvrđena cijena od 2,40 KM/ m² sastoji se od 0,24 KM/ m² (paušal 10%) i 2,16 KM/m² cijene grijanja (90%). Cijena grijanja poslovnog prostora, bez mjerača toplotne energije-kalorimetra, iz člana 5. Odluke o cijeni, od 4,00 KM/ m² ima istu strukturu kao i cijena stambenog prostora u kojem nije ugrađen mjerač toplote, a sastoji se od 0,40 KM/ m² (paušal 10%) i 3,60 KM/ m² cijene grijanja (90%). Planirani ukupni prihodi od stambenog (9.499.745,15 KM) i poslovnog prostora (1.542.070,73 KM) kod kojih se obračun vrši po površini (bez mjerača toplotne energije-kalorimetra) predstavljaju umnožak površine koja se zagrijava i jedinične cijene od 2,40 KM/ m² kod stambenog prostora, odnosno 4,00 KM/ m² kod poslovnog prostora;
- da prihodi od stambenog prostora (110.392,40 KM) i poslovnog prostora (1.955.950,00 KM), kod kojih se obračun vrši putem mjerača toplotne energije - kalorimetra, predstavljaju umnožak stvarno utrošene količine toplotne energije (MWh) očitane na brojilu i jedinične cijene od 94,36 KM/MWh za stambeni prostor, odnosno 115,32 KM/MWh za poslovni prostor;
- da napominju da se ova vrsta prihoda ostvaruje u vrijeme isporuke toplotne energije koja traje od 15.oktobra tekuće do 15.aprila naredne godine, na način da se obračun i fakturiranje vrši mjesečno u navedenom periodu. Prihodi od paušala stambenog prostora (550.084,11 KM) i poslovnog prostora (404.764,18 KM), koji su privremeno isključeni, i kod kojih se obračun vrši putem mjerača toplotne energije-kalorimetra predstavljaju 10 % umnoška površine i jedinične cijene od 2,40 KM/m² za stambeni prostor, odnosno 4,00 KM/m² za poslovni prostor. Napominjemo da se i ova vrsta prihoda ostvaruje u vrijeme isporuke toplotne energije koja traje od 15.oktobra tekuće godine do 15.aprila naredne godine, na način da se obračun i fakturiranje vrši mjesečno u navedenom razdoblju;
- da ponovo podsjećaju da je ova vrsta prihoda sastavni dio ukupnih prihoda i da je ista dio kalkulativnih elemenata na temelju kojih se utvrđuje jedinična cijena toplotne energije za potrošače kod kojih se obračun vrši po površini i za potrošače kod kojih se obračun vrši putem mjerača toplotne energije-kalorimetra;
- da bi eventualnim ukidanjem ove vrste prihoda poduzeću bila nametnuta obveza na iznalaženju novih izvora prihoda koji bi omogućili primjenu načela jednakosti prihoda i rashoda. Polazeći od toga, novi izvor prihoda bi se mogao ostvariti jedino kroz povećanje jedinične cijene grijanja kod svih aktivnih potrošača, bez obzira na način na koji se vrši obračun;
- da uprkos činjenici što se Program organizovanja svake sezone grijanja i Plan poslovanja baziraju na načelu jednakosti ukupnih prihoda i rashoda, preduzeće je, u gotovo svim poslovnim godinama, poslovalo sa gubicima;
- da prema dostavljenim podacima koji se odnose na pregled rezultata poslovanja za razdoblje 2009. - 2016.godine, poduzeće je u 2009., 2010., 2011., 2012., 2014., 2015. godini poslovalo sa gubicima koji su najvećim dijelom uzrokovani visokim ostalim rashodima, a prije svega rashodima po osnovu ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja, odnosno nenaplaćenim potraživanjima starijim od 12 mjeseci koja, prema međunarodnim računovodstvenim standardima, terete rashode tekućeg izvještajnog razdoblja, te da je poduzeće izvršilo ispravku vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja starijih od 12 mjeseci po godinama;
- da je iskazana dobit za 2013.godinu isključivo rezultat visokih prihoda po osnovu otpisa zatezних kamata, primjenom Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode, u iznosu od 4.971.756,74 KM. Ostvareni prihodi po ovom osnovu proistekli su iz osnova primjene Zakona o dopunama zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode (Sl.novine FBiH br. 28 od 10.04.2013.godine) po kojem su porezni obveznici stekli pravo na 100 % otpis zatezних kamata pod uvjetom da glavni dug po osnovu javnih prihoda i troškova prinudne naplate iz ranijeg razdoblja izmire do 31.12.2013. godine. Obzirom da su krajem obračunskog razdoblja izmirili glavni dug po osnovu obračunatog poreza na promet proizvoda i usluga iz perioda 2002.-2005.godina, Porezna uprava FBiH je svojim Rješenjem izvršila

otpis zateznih kamata u navedenom iznosu. Ukoliko bi ukupni prihodi bili umanjeni za navedeni iznos otpisanih zateznih kamata, poslovni rezultat i u 2013. godini bi bio negativan.

- da je iskazana dobit za 2016. godinu isključivo rezultat naplaćenih, ranije ispravkom otpisanih, potraživanja u iznosu od 1.484.124,00 KM;
- da su navedeni rezultati poslovanja negativno se odrazili i na stanje kapitala (tabelarni prikaz i objašnjenje istog);
- da u svezi navoda Konkurencijskog vijeća iznesenih u obrazloženju Zaključka broj: UP-05-26-3-030-2/17 od 30.11.2017. godine da se putem službene e-mail adrese, obratio naš potrošač – fizička osoba sa određenim prigovorima ne mogu komentirati iz razloga što nije točno navedeno o kom potrošaču se radi i o kojem događaju se radi kako bi ovi navodi bili provjereni;
- da imaju potrebu istaknuti činjenicu da Sustav daljinskog grijanja je izgrađen 1967. godine, kao centralni sustav zagrijavanja grada i prigradskih naselja, sa kotlovskim postrojenjima smještenim u "Energani" ("ArcelorMittal d.o.o. Zenica - ranije vlasništvo "BH Steel" d.o.o. Zenica, odnosno prvobitno "Željezara Zenica" d.o.o. Zenica), i vrelovodnom distributivnom mrežom (zrakastog oblika) u duljini od 120 km sa cca 516 toplotnih podstanica, i koji je predviđen za zagrijavanje 1,039.000 m² stambenog (cca 21.000 stanova) i 350.000 m² poslovnog prostora;
- da veći dio stambenih i poslovnih prostora, cca 90%, je izgrađeno u razdoblju do 1990. god., i u kojima je sistem isporuke toplotne energije riješen dvocijevnim sustavom, putem više vertikala, tako da je kroz jednu stambenu jedinicu prolazilo, u prosjeku, četiri vertikale. Na taj način mogućnost naplate isporučene i potrošene toplotne energije za jednu stambenu jedinicu, bio je moguć samo putem djelilaca, tj. alokatora, ali pod uvjetom da sve stambene jedinice, u okviru jedne stambene zgrade, imaju ugrađene djelitelje;
- da iako je za korisnike ugradnja pojedinačnih mjernih uređaja (kalorimetara), na svako grijno tijelo (radijator), predstavljalo znatan financijski trošak, u više navrata su udovoljavali zahtjevima korisnika za ugradnjom istih, premda je za Poduzeće takav način predstavljao dodatne poteškoće kod obračuna, jer je jedan korisnik imao tri do četiri šifre, u ovisnosti od broja ugrađenih kalorimetara. Na ovakav način korisnik je, prema sopstvenoj volji, određivao koje prostorije će zagrijavati, a koje ne;
- da za slučaj, koji se spominje u "Obrazloženju", JP Grijanje je, u jednom slučaju, odbilo korisnika iz razloga što je isti tražio ugradnju jednog kalorimetra na jedan radijator, pri čemu bi ostale veze (za preostale radijatore) bile blindirane.
- da je u drugom slučaju JP Grijanje odbilo korisnika koji je tražio da se prostorije, u kojima ne postoje radijatori (prema izvornom projektu nisu predviđeni radijatori), kao što su niše, špajzevi i mali hodnici, izbace iz grijne površine, a da se na ostalim radijatorima ugrade kalorimetri;
- da pojašnjenja radi, svaka izgrađena zgrada posjeduje izvedbene projekte mašinskih instalacija grijanja, na temelju kojih je izvršena i ugradnja instalacija i grijnih tijela. Istim projektima su definirane i posredno zagrijavane prostorije, u kojima nisu instalirana grijna tijela, a koje ulaze u ukupnu zagrijavanu površinu.;
- da navodi Konkurencijskog vijeća na temelju kojih je isti donio određene zaključke, analizirajući prikupljenu dokumentaciju, u dijelu koji se odnosi na dostavljanje Odluke o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora grada Zenice u sezoni grijanja 2017/2018. godina broj 16090/17 Nadzornog odbora JP Grijanje Zenica od 10.10.2017. godine od strane JP Grijanje Zenica podneskom broj 01-26-10-163-4/17 od 17.10.2017. godine smo obrazložili u uvodnom dijelu ovog akta (način tj. proceduru donošenja odluke o cijeni) pa smatraju da nema potrebe za daljnjim ponavljanjem;
- da je bitno napomenuti da je člankom 4. Općinske Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem predviđeno da je "distributer i isporučilac toplotne energije JP Grijanje Zenica", a ne, kako to Konkurencijsko vijeće navodi, da je "JEDINI" distributer i isporučitelj toplotne energije;

- da u svezi navoda korisnika da isti nema zaključen ugovor, a ako se uzme u obzir činjenica da je cca 20.000 korisnika usluga grijanja i da se oni svakodnevno mijenjaju, bitan je stav suda izražen u sudskim presudama u kojima je sud stanovišta da se ovdje radi o ugovoru po pristupu jer obveza plaćanja grijanja nastaje primanjem usluge a ne potpisivanjem ugovora u pismenoj formi;
- da kako je prethodno navedeno "Sustav daljinskog grijanja je izgrađen 1967.godine, kao centralni sustav zagrijavanja grada i prigradskih naselja, te da je vidljivo da sustav grijanja Grada Zenice izgrađen kao centralni sustav, sa jednim proizvođačem toplotne energije (od koga JP Grijanje Zenica kupuje toplotnu energiju) i jednim Distributerom (JP Grijanje Zenica - ranije, do osnivanja Javnog preduzeća, tu funkciju je obavljao OOUR u sklopu RO "Željezara Zenica");
- da prema tome, na ovako izgrađenom sustavu, ne postoji mogućnost uvođenja više proizvođača toplotne energije, kao i više distributera, te se pritom misli na sustav izgrađen za opskrbu toplotnom energijom svih objekata izgrađenih sa dvocijevnim vertikalnim sustavom prije rata 1992.-1995.godine;
- da je poslijeratna izgradnja na temelju Zakona o građenju, omogućavala izgradnju novih stambeno-poslovnih objekata sa sopstvenim izvorom zagrijavanja i sa uvođenjem pojedinačnih mjerača toplotne energije za stanove i prostore. Svi ti novoizgrađeni objekti su se, bez obzira na mogućnost individualnog zagrijavanja, u 95% slučajeva, odlučivali na zagrijavanje putem centralnog gradskog sustava;
- da u svezi navoda na str.6. Obrazloženja Zaključka „Uvidom u Odluku koja je donesena od strane Općine Zenica.....konstatuju da Konkurencijsko vijeće, prilikom iznošenja konstatacije o postojanju utemeljene sumnje - kod odredaba koje se odnose na plaćanje paušala - da se značajno sprječava, ograničava i narušava tržišna konkurencija, uopšte nije uzeo u razmatranje slijedeće:

a) Prilikom projektovanja objekata, npr. stambenih zgrada, koje imaju karakter objekata kolektivnog stanovanja, projektovanje se vrši na način da se zgrada posmatra kao energetska cjelina, tj. projektuje se zagrijavanje iste sa svim stanovima, pri čemu se i građevinski elementi za izgradnju projektuju sa što nižim koeficijentima prolaza toplote, da bi toplotna zaštita zgrade bila što bolja. Kako prilikom projektovanja zgrade nisu predviđeni slučajevi isključenja pojedinih stanova, to svaki takav slučaj dovodi do poremećaja u isporuci toplotne energije, tj. dolazi do pothlađivanja susjednih grijanih stanova. Da bi se takav poremećaj kompenzirao Distributer isporučuje veću količinu toplotne energije zgradi. Tu povećanu isporuku ne bi bilo korektno fakturirati aktivnim korisnicima. Proračuni gubitaka pokazuju da isključeni stanovi oduzimaju od 10 do 40% toplotne energije od susjednih grijanih stanova;

b) Većina poduzeća u BiH, koja se bave proizvodnjom, distribucijom i isporukom toplotne energije krajnjim potrošačima, u svojim odlukama imaju ugrađene odredbe fakturiranja svojih usluga kroz fiksne i varijabilne troškove, a za privremeno isključene potrošače fakturisanje samo fiksnih (paušalnih) troškova. Javno poduzeće "Grijanje" d.o.o. Zenica, na osnovu metodologije rasporeda (kalkulacije) troškova proizvodnje i distribucije toplotne energije na energetske subjekte, uz primjenu odgovarajućih parametara (cijena kupljene toplotne energije, troškovi distribucije i isporuke toplotne energije, materijalni i nematerijalni troškovi poduzeća, i sl.), utvrđuje cjenovne razrede za usluge energetskih djelatnosti proizvodnje, distribucije i isporuke toplotne energije, kako slijedi:

1. Obračun prema površini za fizičke osobe i pravne osobe, koja nemaju instalirane mjerne uređaje, vrši se na temelju fiksnih (paušal) i varijabilnih troškova, koji iznose:

a) Fiksni troškovi (materijal za tekuće i investiciono održavanje, troškovi radne snage i naknade, troškovi proizvodnih usluga, amortizacija, nematerijalni troškovi - podjela i štampa računa, naplata, očitavanja mjerača, i si., kao i troškovi neizravnog zagrijavanja) u iznosu od 10%,

b) Varijabilni troškovi (troškovi kupljene toplinske energije, troškovi električne energije i troškovi kemijski pripremljene vode) u iznosu od 90%.

Da iako su na strani 4. u tabeli Troškovi sezone grijanja prikazani fiksni troškovi u iznosu od 31 % dok su varijabilni troškovi iskazani u iznosu od 69%, Odlukom o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjete za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelodvodne mreže (Sl. Novine Općine Zenica broj 7/2002 i 6/2013) predviđen je omjer u iznosu od 10 % fiksnih troškova prema 90% varijabilnih troškova;

2. Obračun, prema instaliranom mjernom uređaju, za fizičke i pravne osobe, vrši se na temelju fiksnih i varijabilnih troškova, koji iznose:

- a) Fiksni troškovi (prema površini grijanja iz projekta mašinskih instalacija) u iznosu od 10%,
- b) Varijabilni troškovi (prema očitanoj iznosu sa mjernog uređaja) u KM/MW.

3. Obračun za privremeno isključene fizičke i pravne osobe, vrši se na temelju fiksnih troškova (prema površini grijanja iz projekta mašinskih instalacija) u iznosu od 10%.

b) U prijedlogu Zakona o toplotnoj energiji u Federaciji, člankom 44. stavkama 1) do 5), precizirani su uvjeti pod kojim je moguće izdvajanje iz toplifikacionog sustava i obveza plaćanja fiksnih troškova.

c) U Zakonu o tržištu toplinske energije (NN 80/13, 14/14, 102/14, 95/15) Republike Hrvatske, člankom 45. stavke (1)1. do 8. i (9) precizirani su uvjeti pod kojim je moguće izdvajanje iz toplifikacionog sustava i obveza plaćanja fiksnih troškova.

d) U ugovorima o potrošnji toplotne energije "Brod-plin" d.o.o. Slavonski Brod, "Gradska Toplana" Karlovac, JKP "Subotička Toplana" Subotica, naznačena je, kao posebna stavka, obveza plaćanja fiksnih troškova.

- da je paušal uveden kako bi se unaprijedila distribucija (isporuka) njihovih usluga, što je i zakonska obveza JP Grijanje Zenica predviđena člankom 10. točka h. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije pa predlažu da Konkurencijsko vijeće BiH, sukladno članku 4. točka 3. Zakona o konkurenciji BiH donese rješenje kojim će utvrditi da ne postoji zlouporaba vladajućeg položaja od strane JP Grijanje Zenica.

Konkurencijsko vijeće je dana 25.01.2018. godine aktom broj: UP-05-26-3-030-15/17, sukladno članku 33. Zakona, zatražilo od JP Grijanje Zenica dopunu odgovora na predmetni Zaključak, u smislu dostavljanja podataka o izdanim računima (fakturama) za isporučenu toplotnu energiju krajnjim potrošačima za stambene i poslovne prostore (fizičkih i pravnih osoba) u slučajevima kada ima ili/nema ugrađen mjerač toplotne energije –kalorimetar, kao i kod privremenog isključenja.

JP Grijanje Zenica je dana 05.02.2018. godine podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-05-26-3-030-15/17 dostavio tražene primjerke računa (faktura), na temelju kojih je vidljivo da se kod svih izdanih računa za isporučenu toplotnu energiju obračunava cijena grijanja (90%) i paušal (10%) , te da se kod računa privremno isključenih korisnika (RB 082634-12/17 P) cijena grijanja (90%) ne naplaćuje, dok se paušal (10%) naplaćuje za dano obračunsko razdoblje.

1.2. Prikupljanje podataka od trećih osoba

U tijeku postupka radi utvrđivanja svih mjerodavnih činjenica, u smislu članka 35. stavak (1) točke a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela /institucija koje nisu stranke u postupku.

Konkurencijsko vijeće je, dana 25.01.2018. godine uputilo Zahtjeve za dostavu podataka (da li se naplaćuje fiksni trošak korisnicima nakon isključivanja iz opskrbe nekom komunalnom uslugom) gospodarskim subjektima: Elektrodistribucija Zenica, Dr. Safvet bega Bašagića, 72000 Zenica - aktom broj: UP-05-26-3-030-16/17 i JP Vodovod i kanalizacija Zenica, Bistua Nuova 17, 72000 Zenica - aktom broj: UP-05-26-3-030-17/17.

Dana 31.01.2018. godine, zaprimljen je podnesak gospodarskog subjekta Elektrodistribucija Zenica pod brojem: UP-05-26-3-030-19/17 u kojem nas obavještavaju da nakon isključenja/obustave napajanja električnom energijom na mjernom mjestu kupca, Podružnica Elektrodistribucija Zenica ne vrši ispostavljanje naknade za mjerno mjesto (tzv.paušal) na računima električne energije, odnosno ne vrši obračun niti naplatu istih.

Dana 05.02.2018. godine, zaprimljen je podnesak gospodarskog subjekta JP Vodovod i kanalizacija Zenica pod brojem: UP-05-26-3-030-20/17 u kojem nas obavještavaju da JP Vodovod i kanalizacija

Zenica ne fakturira niti naplaćuje naknadu za fiksni trošak (paušal) korisnicima nakon isključenja sa sustava javnog vodosnabdjevanja i odvodnje otpadnih voda.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u tijeku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu članka 26. Zakona o konkurenciji.

Također, Konkurencijsko vijeće uzelo je u obzir odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 70/06), Zakona o komunalnim djelatnostima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 17/08), Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH („Službene novine SRBiH“, broj: 20/90), Statut Opštine Zenica („Službene novine Općine Zenica“ broj: 3/98 i 6/99), Statut Grada Zenica („Službene novine Općine Zenica“ broj: 5/15), Zakona o zaštiti potrošača Bosne i Hercegovine („Službene glasnik BiH“, broj: 25/06).

Konkurencijsko vijeće sukladno članku 43. stavak (7) Zakona je u svrhu ocjene danog slučaja može koristiti sudsku praksu Europskog suda pravde i odluke Europske komisije.

3. Mjerodavno tržište

Sukladno članku 3. Zakona, te člancima 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne značajke, kvalitetu, namjenu, cijenu ili način uporabe.

Prema odredbi članka 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno zemljopisno tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kome gospodarski subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda i/ili usluge pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku odredilo dva međusobno povezana tržišta i to:

1. mjerodavno tržište reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Zenica
2. mjerodavno tržište isporuke toplotne energije od strane JP Grijanje Zenica.

3.1. Tržište reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije

Sukladno članku 2. stavak 3. Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH je propisano da kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa smatraju se i proizvodnja i distribucija toplote, koja obuhvata proizvodnju i distribuciju pare i tople vode za grijanje i druge svrhe, mrežom do podstanice potrošača uključujući i podstanicu.

Sukladno članku 3. Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH je propisano da Općina obezbjeđuje organizirano obavljanje komunalne djelatnosti koje može obavljati javno komunalno preduzeće, drugo poduzeće, mjesna zajednica ili radni čovjek koji osnuje radnju radi samostalnog obavljanja djelatnosti

ličnim radom kao i da Općina daje davatelju komunalne usluge na upravljanje i održavanje komunalne objekte i uređenje individualne i zajedničke komunalne potrošnje.

Također člankom 4. Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH je propisano da Skupština općine odlukom osniva javno komunalno poduzeće kojom se bliže određuju djelatnosti koje javno komunalno poduzeće vrši, uvjeti pod kojima se vrši proizvodnja i promet proizvoda, odnosno obavljanje usluga, prava i obveze osnivača u upravljanju javnim komunalnim preduzećem, način obrazovanja cijena proizvoda i usluga, kao i uvjeti pod kojima javno komunalno preduzeće može povjeriti obavljanje komunalnih djelatnosti drugom poduzeću, odnosno radnom čovjeku koji osnuje radnju radi samostalnog obavljanja djelatnosti ličnim radom.

Nadalje, prestankom važenja Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH („Službene novine SRBiH“, broj: 20/90), stupio je na snagu Zakon o komunalnim djelatnostima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 17/08) koji je na sličan način regulirao navedeno.

Tako je člankom 6. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije propisano da općine obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti, pod koje spada i djelatnost opskrbe toplotnom energijom, koju može obavljati strana i domaća pravna i fizička osoba, dok je člankom 8. stavak 3. propisano da općina može povjeriti komunalnu djelatnost navedenim subjektima polazeći od prirode komunalne djelatnosti i uvjeta i potreba jedinica lokalne samouprave sukladno zakonu.

Nadalje, člankom 9. stavak 1. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije propisano je da općina za obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti koje se financiraju iz njenog budžeta obvezno povjerava javnim poduzećima komunalnih djelatnosti, koje je odlukama općinskog vijeća formirala za obavljanje tih komunalnih djelatnosti, dok je stavkom 2. istog članka propisano da ukoliko javno komunalno poduzeće ne posjeduje odgovarajuće tehnološke i ekonomske uvjete za obavljanje povjerenih komunalnih djelatnosti, odnosno dijela pojedinih komunalnih djelatnosti, obavljanje tih djelatnosti može se povjeriti drugoj pravnoj osobi.

Na temelju gore navedenih odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH i Statuta, Vijeće Općine Zenica donijelo je Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjete za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže kojom je odredilo da poslove u oblasti pružanja usluga isporuke toplotne energije obavlja gospodarski subjekt JP Grijanje Zenica na području Grada Zenice.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka, tržište reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Zenica.

3.1.2. Tržište isporuke toplotne energije

Sukladno članku 4. stavak 4. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije pod opšrbom toplotnom energijom podrazumijevaju se poslovi proizvodnje i distribucije pare, vrele vode, tople vode i sanitarne tople vode mrežom do podstanice korisnika, uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil koji se nalazi ispred ili u objektu, kao i zajednički mjerni instrument utroška toplotne energije u objektima kolektivnog i individualnog stanovanja.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi i podzakonskih akata (Odluka o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjete za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže) JP Grijanje Zenica jedini je pružatelj usluge isporuke toplotne energije te shodno tome jedini ima mogućnost naplate za pružanje navedene usluge, odnosno jedini za navedenu uslugu korisnicima ispostavlja račune (sukladno Odluci o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018. godina broj 16090/17 (Nadzorni odbor JP Grijanje Zenica).

Stoga je nesporno da JP Grijanje Zenica ima vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije na području Grada Zenice, odnosno može se utvrditi da je riječ o zakonskom monopolu budući da JP Grijanje Zenica predmetnu uslugu obavlja na osnovu isključivih prava određenih propisom.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka, tržište isporuke toplotne energije od strane JP Grijanje Zenica.

3.1.3. Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu

Mjerodavnim tržištem u zemljopisnom smislu je utvrđeno područje grada Zenica, jer se predmetni postupak odnosi na daljinski sustav isporuke toplotne energije u gradu Zenica.

Naime, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je oblast reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije u isključivoj nadležnosti Grada Zenice, dok isporuku toplotne energije vrši JP Grijanje Zenica, isključivo na teritoriju grada Zenice, te na temelju navedenog mjerodavnim tržištem u zemljopisnom smislu je utvrđeno područje grada Zenica.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je mjerodavno tržište predmetnog postupka:

1. tržište reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Zenica, na području grada Zenice i
2. tržište isporuke toplotne energije od strane JP Grijanje Zenica, na području grada Zenice .

4. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranke u postupku, kao i podataka kojima raspolaže Konkurencijsko vijeće, utvrđeno je slijedeće:

4.1. Grad Zenica – zabranjeni sporazum

- da je Vijeće Općine Zenica na temelju odredaba čl.2.t.3., a u svezi sa člankom 4. Zakona o komunalnim djelatnostima ("Sl. list SR BiH", br. 20/90) i čl. 34. Statuta, Općine Zenica - prečišćen tekst ("Sl. novine Opštine Zenica", br. 3/98 i 6/99) donijelo Odluku o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem;

- da su sastavni dio te Odluke Uvjeti za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže, te da su Odluka i Uvjeti objavljeni su u "Službenim novinama Općine Zenica" broj:7/02 i 6/13;

- da stupanjem na snagu predmetne Odluke i Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelovodne mreže prestala je da važi Odluka o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem ("Službene novine Općine Zenica i Busovača", br. 5/85) i Uvjeti za isporuku toplotne energije iz vrelovodne mreže ("Službene novine Opštine Zenica i Busovača", br. 8/85);

- da djelatnost zagrijavanja stambenog i poslovnog prostora prema Zakonu o komunalnim djelatnostima („Službeni list SR BiH“ broj: 20/90) i Zakona o komunalnim djelatnostima ("Sl. Novine Ze-do županije", br. 17/08) predstavlja jednu od komunalnih djelatnosti čije normativno uređivanje je u nadležnosti Općine/Grada;

- da je Odluka je donesena na temelju tada važećeg Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list SR BiH“ broj: 20/90):

U članku 2. je propisano: „Kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa u smislu ovog zakona smatraju se: ... točka 3. „proizvodnja i distribucija toplote, koja obuhvata proizvodnju i distribuciju pare i tople vode za grijanje i druge svrhe, mrežom do podstanice potrošača uključujući i podstanicu.“

U članku 3. je propisano: „(1) Općina obezbjeđuje organizirano obavljanje komunalne djelatnosti.“ (2) Komunalne djelatnosti može obavljati javno komunalno poduzeće, drugo poduzeće, mjesna zajednica ili radni čovjek koji osnuje radnju radi samostalnog obavljanja djelatnosti ličnim radom (u daljnjem tekstu: davatelj komunalne usluge). (3) Općina daje davatelju komunalne usluge na upravljanje i održavanje komunalne objekte i uređenje individualne i zajedničke komunalne potrošnje.“

U članku 4. je propisano: „(1) Skupština opštine odlukom osniva javno komunalno preduzeće. (2) Odlukom iz prethodnog stava bliže se određuju djelatnosti koje javno komunalno preduzeće vrši, uvjeti pod kojima se vrši proizvodnja i promet proizvoda, odnosno obavljanje usluga, prava i obveze osnivača u upravljanju javnim komunalnim preduzećem, način obrazovanja cijena proizvoda i usluga, kao i uvjeti pod kojima javno komunalno preduzeće može povjeriti obavljanje komunalnih djelatnosti drugom poduzeću, odnosno radnom čovjeku koji osnuje radnju radi samostalnog obavljanja djelatnosti ličnim radom.“

U članku 12. je propisano: (1) Sredstva za obavljanje komunalnih djelatnosti individualne komunalne potrošnje obezbjeđuju se iz cijene komunalnih usluga. (2) Cijenom komunalnih usluga obezbjeđuju se sredstva za pokriće ukupnih rashoda davatelja komunalne usluge i unapređenje postojećih komunalnih objekata i uređaja, prema normativima i standardima komunalne djelatnosti. (3) Skupština Općine utvrđuje jedinicu mjere i propisuje način obrazovanja cijena komunalnih proizvoda i usluga, a cijenu utvrđuje davatelj komunalne usluge.“

- da stupanjem na snagu Zakona o komunalnim djelatnostima („Službene novine Zeničko-dobojske županije“ broj: 17/08) prestao je važiti Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni list SR BiH“ broj: 20/90);

- da Zakon o komunalnim djelatnostima (Ze-Do županije) propisuje u članku 3. stavak (1) alineja d) da je komunalna djelatnost individualne komunalne potrošnje „opskrbe toplotnom energijom“, u članku 4. stavak (4) pod opskrbom toplotnom energijom podrazumijevaju se poslovi proizvodnje i distribucije pare, vrele vode, tople vode i sanitarne tople vode mrežom do podstanice korisnika, uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil koji se nalazi ispred ili u objektu, kao i zajednički mjerni instrument utroškatplotne energije u objektima kolektivnog i individualnog stanovanja.“,

- da se u članku 5. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije propisuje slijedeće: „(1) Komunalne djelatnosti su od javnog interesa i obavljaju se kao javne službe. (2) Pod pojmom javnog interesa u komunalnim djelatnostima podrazumijeva se zadovoljenje onih potreba urbanog društva koje su nezamjenjiv uvjet života i rada građana, državnih organa, gospodarskih i drugih subjekata na području Županije. (3) Pod pojmom javne službe u komunalnim djelatnostima podrazumijevaju se djelatnosti iz članka 3. ovog zakona, koje kao opće korisne djelatnosti predstavljaju sustavnu cjelinu organiziranju i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organiziranih samostalnih organizacija koje su prihvaćene, podržavane i kontrolirane od strane državne zajednice.“, u članku 6. propisuje: „Općine obezbjeđuju obavljanje komunalne djelatnosti.“

- da je člankom 11. stavak 2. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije propisano je da Općinsko vijeće obvezno utvrditi standarde i usklađivati kvalitetu i razinu komunalnih usluga sukladno sa visinom cijene;

- da je člankom 12. stavak 1. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije propisano je da korisnik komunalne usluge dužan platiti utvrđenu cijenu za pruženu komunalnu uslugu, u ugovorenom - propisanom roku, kao i izvršiti prijavu i odjavu svih promjena (promjena adrese, broja članova domaćinstva, površina objekta i slično), u roku od 8 dana od nastale promjene.

- da je člankom 19. stavak 1. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije propisano da visinu cijene i način plaćanja komunalne usluge predlaže davatelj komunalne usluge, na temelju detaljne kalkulacije a sukladno odredbama članka 10., 11. i 12. ovog zakona, dok je stavkom 3. propisano da se odnos cijena komunalnih proizvoda i usluga individualne komunalne potrošnje za potrošače domaćinstva u stambenim objektima i stanovima i potrošače pravna lica subjekte u poslovnim objektima i prostorima odredit će svojim propisom Općinsko vijeće;

Analizom odredbi Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice daljinskim grijanjem i Uvjeta za isporuku i preuzimanje toplotne energije iz vrelododne mreže ("Službene novine Općine Zenica" broj:7/02 i 6/13) Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da isti nisu sukladni odredbama članka 4. stavak 1) točke e) Zakona.

Člankom 4. Zakona, propisano je da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata, koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na aklučivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi sa predmetom sporazuma.

Konkurencijsko vijeće je, u smislu odredbi Zakona o konkurenciji, posebno analiziralo sljedeće odredbe Odluke i Uvjeta:

I Odredbu članka 14. stavak 3. Odluke u kojoj se navodi: „...Za vrijeme privremenog prestanka preuzimanja toplotne energije potrošač je obavezan da plaća Distributeru na ime angažirane toplotne energije za grijanje stambenog prostora potrošača paušal u iznosu od 10% cijene grijanja KM/m², izuzev u slučaju više sile“

II Odredbu članka 65. stavak 6. Uvjeta u kojoj se navodi: „...paušal plaćaju sve fizičke osobe koje su priključene na mrežu daljinskog grijanja, kao i fizičke osobe koje su privremeno isključene sa mreže daljinskog grijanja.“

III Odredbu članka 65. stavak 7. Uvjeta u kojoj se navodi: „... Fizičke osobe privremeno isključene sa mreže daljinskog grijanja plaćaju paušal u 12 jednakih mjesečnih rata, a visina paušala je 10% od ukupne cijene grijanja“

IV Odredbu članka 68. stavak 1. Uvjeta u kojoj se navodi: „...Kod potrošača iz člana 67. ukupnu cijenu grijanja čini paušal i troškovi za isporučenu toplotnu energiju: Paušal čini 10% umnoška površine poslovnog prostora (m²) i jedinične cijene grijanja 1 m² (KM/m²) poslovnog prostora i plaća se u vrijeme pružanja usluga. Paušal plaćaju svi potrošači koji su priključeni na mrežu daljinskog grijanja, kao i potrošači koji su privremeno isključeni sa mreže daljinskog grijanja bez obzira da li grijanje plaćaju na temelju površine poslovnog prostora koji se grije ili na temelju MWh“

Na temelju gore navedenih odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH kao i odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije Općina/Grad Zenica neosporno ima zakonske ovlasti, a što podrazumijeva obezbjeđivanje pretpostavki za organiziranje i pružanje komunalnih usluga i komunalnih djelatnosti budući da se radi o uslugama od općeg društvenog interesa, što uključuje i djelatnosti proizvodnje i opskrbe toplotnom energijom.

Dakle, u postupku je nesporno utvrđeno kako je Gradu Zenica sukladno posebnim propisima o obavljanju komunalnih djelatnosti dano pravo, a i obaveza uređivanja oblasti „proizvodnja i isporuka toplotne energije“.

Međutim Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da Grad Zenica u predmetnoj Odluci je neutemeljeno uveo da se fiksni trošak tzv. paušal obračunava i naplaćuje od isključenih korisnika, jer nema pravno uporište u zakonskim propisima, jer su u odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima SRBiH kao i Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije isključivo definirana prava i obveze davatelja i korisnika komunalnih usluga, te nema niti jedne odredbe koje propisuju određivanja posebnih materijalnih naknada za isključene potrošače, odnosno za one potrošače koji ne koriste više neku komunalnu uslugu, što uključuje i isključenje potrošača od opskrbe toplotnom energijom.

Naime, odredbe članka 19. Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije utvrđuju da pojedinačna cijena komunalne usluge za pravna i fizička, što se odnosi i na određivanje cijene proizvodnje i opskrbe toplinskom energijom, predlaže davatelj usluge na temelju temeljne kalkulacije koja se isključivo naplaćuje od korisnika usluga, te i ovo potvrđuje da nema odredbi u Zakonu o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije, koje utvrđuju da se dio cijene, odnosno fiksni dio, naplaćuje od isključenih potrošača sa sustava isporuke toplotne energije.

Navedeno potvrđuje i članak 11. stavak (1) Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije, koji glasi „Davatelji komunalnih usluga dužni su pružati usluge koje odgovaraju kvalitetom i standardom visini cijene koju korisnici usluga plaćaju za njihovo vršenje“, što znači da potrošači koji ne koriste neku uslugu ne mogu plaćati bilo kakvu novčanu naknadu.

Na temelju navedenog Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da odredbe Odluke i Uvjeta imaju za cilj i posljedicu zaključivanje takvih odluka i drugih akata (u daljnjem tekstu: sporazumi) kojima se druga strana uvjetuje da prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi sa predmetom sporazuma na mjerodavnom tržištu reguliranja prava na ustupanje isporuke toplotne energije na području grada Zenice, što predstavlja zabranjeni sporazum u smislu odredbi iz članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 1. i 2. izreke ovog Rješenja.

Radi neosporno utvrđenog zabranjenog konkurencijskog djelovanja u odredbama predmetne Odluke i Uvjeta, Konkurencijsko vijeće je naložilo Gradu Zenica, da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od primitka ovog Rješenja, uskladi odredbe važeće Odluke i Uvjeta, sa Zakonom o konkurenciji, odnosno sa točkama 1. i 2. izreke ovog Rješenja (kao i sve druge odredbe u navedenom pravnom akatu u kojima su ponavljaju utvrđene nezakonitosti), te da u ostavljenom roku dostave dokaze o izvršenju istih.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 3. izreke ovog Rješenja.

4.2. JP Grijanje Zenica

4.2.1. Vladajući položaj

Člankom 9. stavak (1) Zakona o konkurenciji je propisano da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu roba ili usluga, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, uzimajući u obzir udjel tog gospodarskog subjekta na tržištu, udjel koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih gospodarskih subjekata na tržište.

Članak 9. stavak (2) Zakona o konkurenciji pretpostavlja da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na tržištu roba ili usluga ako na mjerodavnom tržištu ima udjel veći od 40,0%.

Članak 2. stavak (2) Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10), daljnje razrađuje pojam vladajućeg položaja, te određuje da gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ima vladajući položaj, kada nema konkurenciju ili ako postojeća konkurencija nije značajna.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JP Grijanje Zenica na temelju Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem dano pravo od strane Grada Zenica da vrši distribuciju i isporuku toplotne energije na području grada Zenica, kao i da JP Grijanje Zenica jedini obavlja navedenu djelatnost na području Grada Zenica, te je neosporan njegov vladajući položaj i kao takav sukladno članku 9. Zakona ima tržišni udjel od 100% na mjerodavnom tržištu isporuke toplotne energije na području grada Zenica.

4.2.2. JP Grijanje Zenica – Zloupotreba vladajućeg položaja

- da je JP Grijanje Zenica osnovano Odlukom Općinskog vijeća o osnivanju Javnog preduzeća "Grijanje" broj 01-23-27/97 od 05.06.1997. godine, koja odluka je izmijenjena Odlukom Vijeća Općine Zenica o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Javnog preduzeća "Grijanje" d.o.o. Zenica br. 01-17-22247/01 od 29.11.2001. godine;
- da je Odlukom o usklađivanju statusa JP Grijanje sa Zakonom o gospodarskim društvima i Zakonom o javnim poduzećima (Službene novine Općine Zenica broj 2/06) ovo javno poduzeće organizirano je kao društvo sa ograničenom odgovornošću i isto je kao takvo upisano u sudski registar kao Javno poduzeće za proizvodnju i distribuciju toplote "Grijanje" d.o.o. Zenica;

- da su organi upravljanja poduzećem, određeni Statutom JP Grijanje Zenica: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava, kao organi upravljanja, Odbor za reviziju i Odjel za internu kontrolu;
- da funkciju Skupštine poduzeća, kao najvišeg organa u poduzeću, vrši gradonačelnik Grada Zenica;
- da je temeljna djelatnost JP Grijanje Zenica distribucija toplotne energije od proizvođača ArcelorMittal d.o.o. Zenica do krajnjih potrošača, fizičkih i pravnih osoba, koja koriste toplotnu energiju za zagrijavanje stambenih i poslovnih prostora, te da je poduzeće je dužno da obavlja registriranu djelatnost upisanu u sudski registar radi stjecanja dobiti i vršenja poslova od općeg interesa;
- da je člankom 2. stavak 1. Zakona o javnim poduzećima FBiH (Sl. Novine FBiH br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) propisano da su javna poduzeća, u smislu ovog zakona, pravne osobe upisane u sudski registar kao gospodarsko društvo koje obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa (energetika, komunikacije, komunalne djelatnosti, upravljanje javnim dobrima i druge djelatnosti od javnog društvenog interesa) ili pravna osoba definirana kao javno poduzeće posebnim propisom;
- da je člankom 4. Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem propisano da je distributer i isporučilac toplotne energije je JP "GRIJANJE" Zenica;
- da JP Grijanje Zenica prema navedoj Odluci vrši distribuciju toplotne energije sustavom daljinskog grijanja za područje Grada Zenice, te da nema drugih gospodarskih subjekata koji vrše istu uslugu;
- da člankom 21. Odluke predviđeno da cijenu grijanja utvrđuje Upravni odbor (sada je to Nadzorni odbor) uz suglasnost Vijeća općine Zenica;
- da na temelju Zaključka Gradskog vijeća Zenice broj: 01-01-16441/17 od 28.09.2017. godine Nadzorni odbor JP Grijanje Zenica donio je Odluku o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora grada Zenice u sezoni grijanja 2017./2018. godina broj 16090/17, na svojoj sjednici održanoj dana 10.10.2017. godine, kojom odlukom je predviđena ista cijena kao i u Programu organiziranja sezone grijanja 2016./2017;
- da na temelju pomenutih odluka, JP Zenica fakturira svoje usluge fizičkim i pravnim osobama, te da su se ovakve odluke donosile i u ranijim godinama;
- da JP Grijanje Zenica zaključuje Ugovore o isporuci toplotne energije sa svim korisnicima (sa fizičkim osobama na neodređeno vrijeme i sa pravnim osobama za sezonu grijanja);
- da je Ugovorima o isporuci toplotne energije predviđeno da sve što nije regulirano Ugovorom primjenjuju se odredbe Odluke, odnosno distributer se obvezuje da potrošaču obezbjedi trajno i nesmetano korištenje toplotne energije na način koji je propisan Odlukom;
- da je odredbama Ugovora koji se odnose na cijenu predviđeno da se cijena grijanja sastoji iz paušala od 10% i cijene grijanja od 90%.

Na osnovu navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JP Grijanje Zenica na temelju Odluke o zagrijavanju stambenog i poslovnog prostora grada Zenice daljinskim grijanjem dano pravo od strane Grada Zenica da vrši distribuciju i isporuku toplotne energije na području grada Zenica, kao i da JP Grijanje Zenica jedini obavlja navedenu djelatnost na području Grada Zenica, te je neosporan njegov vladajući položaj, zbog kojeg se može u značajnoj mjeri ponašati i djelovati neovisno od svojih kupaca i potrošača, ali kao takav ne predstavlja zabranjeno konkurencijsko djelovanje.

Zlouporaba vladajućeg položaja, sukladno odredbama članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji, posebno se odnosi na zaključivanje sporazuma kojima se uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju sveze s predmetom takvog sporazuma.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JP Grijanje Zenica donijelo Odluku o cijeni isporučene toplotne energije za grijanje stambenog i poslovnog prostora Grada Zenice u sezoni grijanja 2017/2018 - Odluka Nadzornog odbora gospodarskog subjekta JP Grijanje Zenica broj: NO – 16090/17 od 10.10.2017. godine (u daljnjem tekstu: Odluka NO JP Grijanje Zenica) na temelju članka 21. Odluke i članka 31. i

34. Statuta JP Grijanje Zenica i Zaključka Gradskog vijeća Zenica o usvajanju Programa organiziranja sezone grijanja 2017/2018 broj: 01-01-1644/17 od 28.09.2017. godine.

Konkurencijsko vijeće je, u smislu odredbi Zakona o konkurenciji, posebno analiziralo sljedeće odredbe Odluke NO JP Grijanje Zenica:

I Odredbu članka 4. stavak 1. Odluke NO JP Grijanje Zenica u kojoj se navodi: "... potrošači sa stambenim prostorom koji su privremeno isključeni sa mreže daljinskog grijanja plaćat će paušal u iznosu od 0,240 KM/m² stambenog prostora mjesečno, odnosno 10% cijene grijanja iz članka 2. stavak (1) ove odluke uvećane za porez na dodanu vrijednost"

II Odredbu članka 7. stavak 1. Odluke NO JP Grijanje Zenica u kojoj se navodi: "...potrošači sa poslovnim prostorom koji su privremeno isključeni sa mreže daljinskog grijanja plaćat će paušal u iznosu od 0,410 KM/m² poslovnog prostora mjesečno, odnosno 10% cijene grijanja iz članka 5. ove odluke uvećan za porez na dodanu vrijednost;

Navedene odredbe Odluke NO JP Grijanje Zenica, pored ostalog, definiraju da su fizičke i pravne osobe, koja su isključena iz sustava isporuke toplotne energije dužna plaćati naknadu za fiksni trošak tzv. paušal u iznosu od 10%, te je Konkurencijsko vijeće uvidom u dostavljene račune utvrdilo da je isti bio i fakturiran korisnicima koji su privremeno isključeni iz sustava daljinskog grijanja.

Kao što je već navedeno, neutemeljeno je da JP Grijanje Zenica donosi odredbe u kojima obvezuje građane na plaćanje fiksnog troška, jer davatelj usluge, isključivo može tražiti plaćanje naknade (cijene) samo za uslugu koja je predmet Ugovora o isporuci toplotne energije, te naprijed navedeno predstavlja neutemeljeno nametanje dodatne obveze ili naknade.

Neutemeljeno da se ovako nezakonito utvrđeni fiksni trošak obračunava i naplaćuje od isključenih korisnika, jer nema pravno uporište u važećim propisima, jer su u odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima Ze-Do županije isključivo definirana prava i obveze davatelja i korisnika komunalne usluge, ali nema niti jedne odredbe koje propisuju određivanja posebnih materijalnih naknada za isključene potrošače, odnosno za one potrošače koji ne koriste više neku komunalnu uslugu, što uključuje i isključenje potrošača od opskrbe toplotnom energijom.

Prema dostavljenim podacima JP Grijanje Zenica (Izveštaj o poslovanju za 2016. godinu) JP Zenica u 2016. godini je imao ukupno 6064 isključena korisnika iz sustava toplotne energije - stambena prostora u odnosu na 14.109 aktivna korisnika, što predstavlja 30,05% % od ukupnog broja korisnika (20.173 korisnika) stambenog prostora, te da je JP Grijanje redovito podnosio prijedloge za utuživanje kod nadležnog suda između ostalog i radi neplaćanja fiksnog troška, te na temelju donesenih presuda ostvaruje značajan godišnji prihod, a pogotovo obzirom da se takve tužbe ponavljaju za svaku godinu, dok na drugoj strani potrošači koji više ne preuzimaju toplotnu energiju i dalje konstantno plaćaju ovaj sporni fiksni trošak (na temelju presuda suda).

Također, Konkurencijsko vijeće je na temelju dostavljenih podataka od gospodarskih subjekata koji također obavljaju komunalne usluge od javnog interesa, prije svega gospodarskog subjekta Elektrodistribucija Zenica i JP Vodovod i kanalizacija Zenica utvrdilo da isti ne naplaćuju fiksni trošak korisnicima nakon isključivanja sa mreže opskrbe električnom energijom odnosno vodom.

Na temelju navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je JP Grijanje Zenica zlouporabilo svoj vladajući položaj na mjerodavnom tržištu isporuke toplotne energije na području grada Zenice, jer uvjetuje da druga strana prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi nemaju sveze s takvim sporazumom, što predstavlja kršenje odredbi iz članka 10. stavak (2) točka d) Zakona o konkurenciji.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 5. i 6. izreke ovog Rješenja.

Radi neosporno utvrđene zlouporabe vladajućeg položaja JP Grijanje Zenica, Konkurencijsko vijeće je naložilo JP Grijanje Zenica da u vremenskom roku od 60 (šezdeset) dana od primitka ovog Rješenja uskladi sve odredbe Odluke NO JP Grijanje Zenica (kao i sve druge odredbe u navedenim pravnim aktima gdje se ponavljaju utvrđena kršenja) sa Zakonom o konkurenciji i iste dostavi Konkurencijskim vijeću.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 7. izreke ovog Rješenja.

5. Novčana kazna

U smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekt, ako zaključi zabranjeni sporazum na način propisan odredbama članka 4. Zakona o konkurenciji.

Takođe, u smislu članka 48. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se gospodarski subjekt, ako zloruporabi vladajući položaj na način propisan odredbama članka 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te duljinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu članka 52. Zakona o konkurenciji.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je Grad Zenica zaključio zabranjeni sporazum, i time prekršio odredbe članka 4. stavak (1) točka e) Zakona o konkurenciji, u smislu članka 48. stavak (1) točka a) Zakona o konkurenciji izrečena je novčana kazna u iznosu 80.727,30 KM (osamdesettisućasedamstotinadvadesetsedam i 30/100), što predstavlja 0,18 % proračuna iz 2016. godine koji je iznosio 44.848.500,00 KM.

Nadalje, polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je JP Grijanje Zenica zloruporabilo vladajući položaj, iz članka 10. stavak (2) točke d) Zakona o konkurenciji, u smislu članka 48. stavak (1) točke b) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 16.830,434 KM (šesnaesttisućaosamstotinatrideset i 434/100 KM), što predstavlja 0,1 % ostvarenog prihoda iz 2016. godine, koji je iznosio 16.830.434,00 KM

S obzirom na visinu izrečene novčane kazne, Konkurencijsko vijeće nije imalo prvenstveno za cilj kažnjavanje isključivo radi kršenja Zakona o konkurenciji, već da upozori Grad Zenicu i JP Grijanje Zenica na obvezu poštovanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih odredbama Zakona o konkurenciji.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku ista će se naplatiti prinudnim putem, u smislu članka 47. Zakona o konkurenciji, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 4. i 6. izreke ovog Rješenja.

6. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

Ivo Jerkić

